1893 - 1963
70-ліття ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-6740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 104. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 4-го ЧЕРВНЯ 1963 — 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS — JERSEY-CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 4, 1963 — No. 104. VOL. LXX.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА В СПРАВІ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ

Вашингтон. З Білого Дому заповідають, що президент Кеннеді у вівторок 4-го червня має звернутися до Конґресу в справі охорони громадянських прав. Не буде це у формі нового законопроєкту, тільки Президент перешле окреме звернення, яке вже є готове, тільки його ще дошліфовують перед висланням до Конґресу. Але це звернення буде написане в такому дусі, що треба справу нового закону про оборону громадянських прав вирішити негайно, бо напруження серед негритянського населення зростає, і то не тільки в південних стейтах, але і на півночі, де негритянське населення старається зліквідувати ті расові обмеження, які там ще існують. Головною ціллю урядової пропозиції буде законопроєкт про заборону расових обмежень проти покупців у крамницях, готелях, кінах, ресторанах та інших бизнесах, які мають клієнтів із різних стейтів. Менші крамниці та менші бизнеси мали б бути поза запропонованим законом. Закон не тільки має забороновати расову дискримінацію, але також має давати право виступати проти його порушників. Уряд вирішив внести окремий законопроєкт в справі ліквідації расового обмеження в крамницях і ресторанах тому, що в тих льокалях приходить найчастіше до заворушень під час демонстрацій та до насильства. Коли буде закон в тій справі, тоді легше можна буде ліквідувати сеґреґаційні крамниці і ресторани без жадного насильства. Новий закон має також допомогти до того, щоб об'єднання шкіл для білих і негритянських дітей відбувалося швидшим темпом. Яким способом це мало б відбуватися, це значить, в чому мала б проявлятися федеральна допомога в цій ділянці, — це не є відоме перед опублікуванням Президентового звернення. Тут треба пригадати, що 28-го лютого Президент вислав був своє перше звернення в справі громадянських прав, в якому порушував такі проблеми: 1) Конґрес має ухвалити закон, який вможливлював би те, щоб суди швидко вирішували скарги в справі голосування, а окремі урядовці мали б право реєструвати негритянських виборців під час того, як суд вирішує скаргу. 2) Федеральний уряд мав би мати право допомагати тим шкільним районам, які були десеґреґовані. 3) Продовжити важливість Комісії Громадянських Прав на дальші 4 роки, починаючи від 30-го вересня. Тепер Президент, а головно його брат, головний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді, переконалися, що треба поширити законопроєкти в обороні громадянських прав негритянського населення. Чотири республіканські конґресмени — Джан В. Ліндсей, Вілліям Т. Кегілл, Кларк МекҐреґор і Чарлз Мек Метяс заявили, що вони вносять свій власний законопроєкт в обороні громадянських прав вже 3-го червня.

Розвідчі аґенції не знають, скільки совєтського війська є на Кубі

Вашинґтон. — Співробітник щоденника Ню Йорк Таймс у військових справах Генсон В. Болдвін пише, що сама розвідка признається до того, що важко є ствердити, скільки на Кубі є совєтських збройних сил, бо СССР не забирає з острова своїх військ, тільки одні військові частини змінюють іншими. Болдвін пригадує, що Сенатська Слідча Підкомісія недавно оцінювала висоту совєтського війська на Кубі на 17,500, але додала, що це число може виносити і 40,000 бо ніхто не знає, навіть розвідча аґенція, скільки СССР має вояків на цьому острові. Можна ствердити, скільки совєтський корабель привіз якоїсь зброї, — каже розвідка, але важко є знати, скільки на кораблі прибуло нових вояків, головно тоді, коли вивантажування відбуваються вночі. Фотографічні знимки можуть ствердити, що на Кубі є протилетунські ракети, далекосяглих ракет не видно, але не знати, чи Кастро не поховав їх вночі в печерах. Але сховані ракети з засягом 1,100 миль на годину можна легко зі сховків дотранспортувати на позиції. Потрібний на це час — від 48 до 72 годин. Розвідчу службу виконують літаки Стратегічної Летунської Команди. Директор Центральної Розвідчої Аґенції Джан МекКон заявив, що тільки наземна інспекція може пізнати правду про совєтську зброю на Кубі.

Помер впливовий конґресмен Френсіс Волтер

Вашинґтон. — 31-го травня на пістряка крови помер конґресмен - демократ голова Палатної Комісії в справах протиамериканської діяльности — „цар" в справах іміґраційних законів — 69-річний конґресмен із Пенсилвенії — Френсіс Волтер. Конґресмен Волтер разом із сенатором із Невади Петом МекКаррананом є авторами іміґраційного закону некорисного для майбутніх нових іміґрантів. Конґресмен Волтер часто непогоджувався з презедентом Кеннеді в справі іміґрації, і тому деякі урядові пропозиції, прихильні новій іміґрації до ЗДА , не були ухвалені за головства Волтера в Комісії Іміґрації. Але Волтер відограв велику ролю в житті повоєнної іміґрації в Европі. В 1951-му році він заснував Міжурядовий Комітет Европейської Іміґрації. Цей Комітет переселив з Европи — 1 046 4000 еміґрантів, між якими 447 178 були втікачі. Він мав клопоти як голова Комісії в справі протиамериканської діяльности, бо проти цієї комісії виступали не тільки комуністи, але і всякі замасковані їх прихильники і ліберали.

В АМЕРИЦІ

● **Сенат ухвалив закон** і переслав до підпису Президентові про те, що одно і дводоляров! банкноти не матимуть срібного підкладу, тільки вони матимуть 25-відсоткову ґарантію в золоті. Коли Президент підпише цей закон, то урядова скарбниця припинить купувати срібло і зужиє 1,600,000,000 унцій срібла на карбування срібних монет. Запас срібла вистачить федеральній скарбниці на карбування срібних монет на 13 років.

● **Голова Сенатської Комісії** Атомової Енерґії сенатор П. Андерсон пропонує, щоб кабіну „Віра 7", в якій астронавт Ґордон Купер облітав 22 рази Землю, показувати у всіх 50-х стейтах ЗДА, і щоб із тією ракетою їздив принаймні один астронавт. Сенатор Андерсон гадає, що не буде сьомого лету в проєкті Меркурій, і що нові лети довкола Землі будуть аж в проєкті Джемінай, який здійснюватимуть за 18 місяців.

● **В Перу** вдалося поліції заарештувати ватажка комуністичних повстанців Гюґа Бляйка, який контролював бандою терористів, що нараховувала кілька тисяч осіб, головним чином індіян.

Українська громада вшанувала проф. Кларенса Меннінґа

Ню Йорк. — Минулої суботи, 1-го червня, американські українці вшанували одного з найбільш заслужених для української справи та правди американця — професора д-ра Кларенса А. Меннінґа, з нагоди його 70-річчя. З цієї нагоди Наукове Т-во ім. Шевченка, Український Народний Союз — з яким проф. Меннінґ найтісніше зв'язаний своєю працею, Український Конґресовий Комітет, Союз Українських Студентських Товариств та Фундація Ліґи Української Молоді Північної Америки влаштували наукову конференцію і зустріч, яка відбулася в пополудневих годинах в приміщеннях Українського Інституту Америки. Конференцію - зустріч відкрив голова Філологічної Секції НТШ проф. д-р Василь Лев, вітаючи в першу чергу приявних ювілята та його родину — дружину і дочку та гостей, що заповнили конференційну залю. Заступник голови НТШ проф. д-р Осип Андрушків, прочитав довшого привітального листа від голови Головної Ради Наукових Тов ім. Шевченка проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького, який не мав можливости особисто взяти участь в конференції. Проводив конференцію проф. д-р Лев Добрянський, голова Українського Конґресового Комітету Америки та один з найдавніших приятелів проф. Меннінґа. Серію доповідей почав проф. д-р В. Лев, що говорив про проф. Меннінґа і українську літературу. Проф. Мирон Куропась, репрезентуючи народжену в Америці молодшу українську ґенерацію, доповідає про заслуги проф. Меннінґа в передачі англомовному світові знань з української історії, а ред. Володимир Душник говорив про зв'язки проф. Меннінґа з американськими українцями. Серію доповідей закінчив голова Союзу Студентських Товариств Америки Ярослав Лешко, доповідаючи про працю проф. Меннінґа на Колюмбійському університеті. Особисто вітали проф. Меннінґа головний предсідник Українського Народного Союзу п. Йосип Лисогір, склавши ювілятові ґратуляції та побажання від очолюваної ним інституції та передавши йому від неї уродиновий подарунок — золотий годинник. Від Українського Конґресового Комітету привітав ювілята його голова, проф. д-р Лев Добрянський, передавши йому, в асисті проф. д-ра Миколи Чубатого, основника і першого редактора „Українського Квартальника", в якому проф. Меннінґ від самого початку співпрацює, відповідну грамоту. Від імени европейського НТШ та українських науковців в Европі вітав проф. Меннінґа проф. д-р Володимир Кубійович, а від імени українських професіоналістів вітав проф. Меннінґа д-р Мирон Зарицький. Відчитано письмові привітання від президента УНР в екзилі д-ра Степана Витвицького та від Української Вільної Академії Наук. На закінчення забрав слово проф. Меннінґ, з'ясовуючи коротко розвиток того, що можна б назвати українством в Америці та згадуючи зокрема про свої зв'язки з д-ром Лукою Мишугою і діячами Українського Народного Союзу, якому — на його думку — треба в першу чергу завдячувати поширення правди про Україну в Америці. На закінчення приявні відспівали проф. Меннінґові многоліттє, після чого відбулася товариська зустріч. Були приявні також представники деяких інших европейських народів. Проф. К. А. Меннінґ, як і його дружина та дочка, не скривали свого зворушення виявленого українською увагою.

У Ню Йорку відбулась Зустріч із проф. В. Кубійовичем

Ню Йорк. — В суботу 1-го червня ввечері тут у великій залі Українського Народного Дому відбулася — зорганізована Комітетом Об'єднаних Організацій м. Ню Йорку та Науковим Товариством ім. Т. Шевченка — товариська Вечеря - Зустріч з головою Европейського НТШ й головним редактором Енциклопедії Українознавства проф. Володимиром Кубійовичем. Вечір відкрив заступник голови Об'єднаного Комітету інсп. І. Василишин, після чого молитву провів о. д-р С. Сабол, ЧСВВ. Д-р Я. Падох, як тостмайстер вечора, пояснив, що ціллю того громадського й товариського вечора було завершити кампанію за придбання фондів на дальшу працю над Енциклопедією Українознавства, та водночас вшанувати проф. В. Кубійовича, як видатного нашого вченого й громадського діяча, який від років всецііло присвячується великому ділу — Енциклопедії Українознавства. Серію промовців, які висловлювались з найбільшою пошаною і сердечним прризнанням для великого задуму Української Енциклопедії, що стає одним із тривких пам'ятників українців у вільному світі, започаткував президент УНР в екзилі, д-р Степан Витвицький. Опісля промовляли головний предсідник УНСоюзу, як тієї організації, що займається англомовним виданням Енциклопедії Українознавства, Йосип Лисогір, репрезентуючи водночас Український Конґресовий Комітет; проф. Ол. Архімович від УВАН, проф. д-р Осип Андрушків від НТШ, д-р Цегельський від Головної Управи Українського Лікарського Т-ва і д-р Шибунчак від Метрополітального Відділу того Товариства, — інж. С. Процюк від Т-ва Українських Інженерів, проф. Сквіртнянський від Об'єднання Лемківщини та Гриць Яремчук. Д-р Я. Падох вітав численних приявних та подав список наспілих і зголошених тут же на залі пожертв, які дали круглу суму 3.685 дол. Відповідаючи всім промовцям, проф. д-р В. Кубійович подав у легкій і дотепній формі деякі подробиці з свого життєпису й наукової кар'єри, а щодо самої Енциклопедії, то пояснив, що гаслова Енциклопедія, яку передбачалось на 3 томи, розростається на 7 томів, з чого появились покищо тільки три (до літери „к" включно). Дякував за підтрмку цього діла американсько - українською громадою та просив — не забувати про цю велику справу.

ПАПА УМИРАЄ В ТЕРПІННЯХ І ЛЮБОВІ, ЖЕРТВУЮЧИ СЕБЕ ЗА ЦЕРКВУ, СОБОР І МИР

У ТРИВОЖНОМУ ОЧІКУВАННІ. — Від часу повідомлення про безнадійний стан здоров'я Папи Івана XXIII., перед його резиденцією на площі Св. Петра в Римі безнастанно перебувають маси народу, очікуючи на чергове повідомлення в розвитку недуги. Разом з ними очікують цих повідомлень 550 мільйонів католиків у світі, для яких тепер 81-літній Папа Іван XXIII. є 262-им з черги наслідником святого Петра, тієї „скали", на якій Ісус Христос збудував свою Церкву.

Рим. — „Святіший Отець згасає, як свічка" — звучало останнє радіомовлення з Ватикану в понеділок, 3-го червня вранці, як це число „Свободи" починало друкуватись на пресі. Подібні повідомлення зворушують світ від чотирьох днів, від четверга, 30-го травня, як Папа Іван XXIII почав свою смертельну агонію від недуги — злоякісного наросту в шлунку — від якої немає рятунку та яка почалася приблизно рік тому. Папа був вповні свідомий цієї недуги і ввесь світ подивляє його завзяття та його героїчну поставу в обличчі смерти. „Я можу слідкувати крок за кроком за своєю смертю. Вмираю в терпіннях і любові та жертвую себе за Церкву, (Вселенський) Собор і за мир", — сказав він, відзискавши притомність уже в смертельній аґонії. Від четверга, 30-го травня, Папа вже кілька разів був у комі, але знову відзискував притомність, вдержавшись при житті впродовж цих останніх днів уже всупереч лікарським передбачуванням. Відзискавши вдруге притомність, Папа Іван XXIII був скликав Колеґію Кардиналів, але вже був занадто ослаблений, щоб могти відбути довшу конференцію. Очікувано, що під час цієї зустрічі Папа виявить імена трьох кардиналів, що їх він рік тому найменував „ін пекторе" — в своєму серці. Вже навіть були появилися в пресі повідомлення, що він це вчинив і між цими трьома кардиналами названо звільненого в лютому цього року з довголітньої совєтської каторги первоієрарха Української Католицької Церкви, митрополита - ісповідника Йосифа Сліпого, а також ув'язненого большевиками чеського архиєпископа Берана. Опісля вістку про виявлення цих імен заперечено. Передбачається ще можливість, що Папа виявив імена цих трьох кардиналів у своєму тестаменті, що вимагало б тоді потвердження збоку вже нового Папи. При смертному ложі Папи перебувають, крім лікарів, його найближчі співробітники та його родина — три брати і одна сестра. Відзискуючи притомність, Папа пізнає їх, називає поіменно та благословить. Тим часом на площі св. Петра, перед резиденцією Папи, день і ніч перебувають великі маси народу, з тривогою очікуючи кожного чергового повідомлення про стан здоров'я Вселенського Владики. По католицьких церквах в усьому світі відбуваються Богослуження на інтенцію догоряючого Папи Івана XXIII, як і з усіх кінців світу надходять до Ватикану телеграми. Кожна чергова хвилина може вже принести трагічну вістку про смерть Папи, якого вже за його життя називають Великим, не зважаючи на відносно короткий час його володіння на папському престолі, на якому він перебуває від 1958-го року.

Франція знову загострила відносини в Західній Европі

Париж. — В минулу п'ятницю 31-го травня ц. р. французький міністер закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль заклав нове „вето" щодо взаємин між Европейською Економічною Спільнотою та Британією. В січні ц. р. Франція своїм „вето" спротивилась допустити Британію до участи в тому західньо - европейському господарському бльоку. Цим разом 5 членів того 6-членного бльоку — Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембурґ, що їх лідером в цій справі був західньо - німецький міністер господарства проф. Людвіґ Ерґард, — поставили на раді міністрів тих шістьох держав, що періодично збіраються у Брюсселі, внесення, щоб між британською місією в Брюсселі і радою міністрів Економічної Спільноти встановити постійний контакт. Франція спротивилась цьому, бо — мовляв — тоді Британія дістала б уже рівнорядний голос на раді міністрів.

У Ґлен Спей відкрито „Могилу-Пам'ятник" Поляглим за волю України

Ґлен Спей, Н. Й. — В минулу неділю 2 червня ц. р. на оселі УРСоюзу „Верховина" відкрито урочисто при великому здвизі народу хрест на Погилі - Пам'ятнику у честь поляглим борцям за волю України. Відслонення пам'ятника попередили Богослужби з Панахидами за душі Поляглих Борців, що їх відправили — православну о. д-р Колодницький і греко - католицьку о. д-р С. Сабол, ЧСВВ. На великому майдані перед пам'ятником Ів. Франка сформувався похід, що пішов під Могилу-Пам'ятник з вишикованими рядами колишніх вояків впереді. Під час походу хор співав жалобні й воякці марші. Церемонію відкриття Пам'ятника розпочав голова Комітету Побудови Могили-Пам'ятника, ген. А. Валійський, який у своїй промові подав м. і. коротку історію того задуму та його реалізації. Він підкреслив, що всенаціональний характер цієї Могили-Пам'ятника зазначений приявністю представників всіх колишніх українських військових формацій, як також американських вояків українського роду. Всі вони свідомі того, що в усій Україні нема ніодного хреста на українській воякцій могилі. З черги виголосив промову през. УНР в екзилі д-р Степан Витвицький, наприкінці якої він відслонив пам'ятник: високо на горбі - могилі — на кам'яному цоколі Тризуб, а над ним залізний хрест, як на відзнаках українських комбатантських організацій. Відділ Американсько - українського Леґіону під командуванням адв. Стека — тричі віддав сальву та заграв на трубці сурмач. Д-р Б. Левицький, який проводив програмою, говорив коротко про ініціятиву й труднощі, пов'язані з довершенням цього діла. Голова УРС А. Батюк передав, після короткої промови, акт власности парцелі, на якій побудовано Пам'ятник, в руки голови Т-ва Броди - Лев, Й. Стеткевича, за що цей останній дякував жертводавцеві. Г. Яремчук, як скарбник Т-ва Броди - Лев, закликав до складання пожертв. Інж. І. Жуковський, архітект Пам'ятника - Могили, вказував на її характер, споріднений з подібними іншими об'єктами в Америці. Від УКК промовляв адв. М. Пізнак, після чого виступали представники комбатантських організацій: від Головної Управи ОбВУА — д-р Іван Козак, від Головної Управи Братства І УДивізії УНА її голова інж. І. Скіра, від американсько - українських ветеранів крайовий командант Леґіону п. Повп, від Об'єднання кол. вояків УПА Ю. Лопатинський, від дирекції воякцького Видавництва „Червона Калина" ред. І. Кедрин. Центральні громадські організації репрезентував головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір та від Союзу Українок пані Іванна Бенцаль. Свято закінчилось величавим концертом, влаштованим силами Союзу Українських Хорів, при чому спершу окремо виступали мішані хори нюйоркська „Думка" під дириґентурою І. Задорожного, нюаркська „Трембіта" під дир. В. Будного і філядельфійський „Кобзар" під дир. А. Рудницького, а накінець злучені всі три хори відспівали „Веснянки" під дириґентурою Антона Рудницького. Гарна погода причинилась до участи в отому святі кругло двох тисяч осіб.

„Тризуб" здобув втретє першість і чашу чемпіона футболу ЗДА

Філядельфія, 2 червня. — Футбольна дружина „Тризуба" перемогла у великому фіналі гор за чашу ЗДА Вірменський С. К. з Лос Анджелесу вислідом 1:0 і стала чемпіоном футболу ЗДА на 1963 рік. Згідно з попереднім домовленням між фіналістами та Футбольним Союзом ЗДА цей фінал обмежено до одних змагань у Філядельфії. Ці важкі та рішальні змагання закінчилися в нормальному часі безворітним нерішеним вислідом. Переможні ворота впали зі стрілу Ноги та з подачі Чижовича в 9-ій хвилині догривки. Хвилину пізніше суддя Моль був змушений перервати змагання, яких через поведінку вірмен не міг опанувати. Цією перемогою здобув „Тризуб" вже третій раз першість і чашу ЗДА. Попередні чемпіонати „Тризуба" були в роках 1960 і 1961. — Минулого четверга, 30 травня, відбула ця сама дружина „Тризуба" міжнародну футбольну зустріч зі сильною одинадцяткою Вулвергемптон з Англії. Змагання закінчилися скромною перемогою англійців вислідом 3:2. В недільних змаганнях було слідне на змаганах „Тризуба" перевтомлення внаслідок четвергових змагань. По перемозі відбулася в домівці „Тризуба" у відновленій залі гостина для змагунів і запрошених гостей. Проводили нею голова УСО „Тризуб" Р. Савчак і голова професійної ланки футболу О. Яремко. Від УНСоюзу привітав змагунів та членів „Тризуба" з перемогою головний секретар УНСоюзу д-р Я. Падох.

УСК Ню Йорк у резервовому складі програв минулої суботи 1 червня останні мистецькі змагання сезону у „Великій Десятці" Німецько-Американського Футбольного Союзу. Змагання закінчилися вислідом 0:5 в користь німецької дружини „Готче", яка стала чемпіоном „Великої Десятки". УСК опинився на четвертому місці з точками 20:16 і відношенням воріт 28:39.

ДРУЖИНА „ТРИЗУБА" — ЧЕМПІОНОМ ФУТБОЛУ ЗДА

На знимці футболісти переможної дружини „Тризуба" Філядельфія, яка здобула першість і чашу ЗДА на 1963 рік. Клячать від ліва: М. Нога, Р. Манджіні, І. Ферейра, В. Чижович, Дж. Скат, Е. Татоян. — Стоять від ліва: О. Ілай, І. Бородяк, Н. Варварюк, Е. Кравець, О. Ферейра, А. Рач, Л. Олівер, К. Яковина, Е. Свіч і менаджер Святослав Ґлісович. „Тризуб", як мистець, візьме участь в першенствах країн Північної та Центральної Америки і також як репрезентант ЗДА відбуде правдоподібно турне по різних країнах. Крім цього назріває можливість, що „Тризуб", як чемпіон, репрезентуватиме ЗДА в грах Міжнародної Футбольної Ліґи в наступному році.

● **Франц Йосиф Штравс**, кол. західньо - німецький міністер оборони, прибув літаком з відвідинами до Ізраїлю зумисне на 24 годин пізніше, як передбачалось, щоб виминути очікуючих його ворожих демонстрантів. Він заявив на летовищі, що він цілком здає собі справу, що гітлерівський режим мусів залишити в жидів нехіть і недовір'я до всіх німців, але — мовляв — він і ввесь теперішній уряд в Німеччині рішуче засуджують злочинні часи володіння Гітлера. Штравса привітав ген. Моше Даян, кол. командант ізраїльської армії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і мону orders виставляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Чистка шпигунів

У зв'язку з недавнім судовим процесом совєтського громадянина і високого державного службовця Олега Пеньковського, засудженого до розстрілу за передавання військових і державних таємниць британській розвідці, в совєтському шпигунському й військовому апараті почалася дуже широкого засягу чистка. Згідно з одержаними із Совєтського Союзу повідомленнями, в результаті цієї чистки вже усунено з їх становищ або й навіть ув'язнено ряд видатних совєтських військовиків і донедавніх керівників ославленого Комітету Державної Безпеки. Серед вичищених називають кривавого ліквідатора польських офіцерів у Катині і виконавця єжовських та хрущовських масакр на Україні в 1937-38 роках Івана Сєрова, недавнього охоронця Хрущова ген. М. Захарова та інших. В аферу Пеньковського, як виходить, були замішані сам міністер оборони Совєтського Союзу маршал Родіон Малиновський і навіть донедавній перший заступник Нікіти Хрущова — Фрол Козлов.

Ця ґрунтовна й широка чистка ведеться не тільки на території Совєтського Союзу. Московська шпигунська централя прочищує водночас і свій шпигунський апарат за кордоном, особливо в Західній Европі і в З'єдинених Державах. Безпосередньо після процесу Пеньковського відкликано з-за кордону до Москви нібито для консультації чи „відвідання родин" понад 300 совєтських дипломатів і представників, заанґажованих у шпигунській діяльності.

Продовжувана в СССР чистка набрала такого засягу, що Москва була примушена проголосити навіть спеціяльну енунціяцію в цій справі. Зроблено це, з одного боку, з метою применшити й обмежити в опінії світу розміри цієї чистки, а з другого, щоб заперечити чимраз упертіші й певніші вістки про замішаних у справу Пеньковського совєтських „достойників". Із відповідним завданням в цьому напрямку виступив в уділеному спеціяльно для московських „Ізвєстій" інтерв'ю прокуратор у процесі Пеньковського, ген. Артем Ґорний. Заперечивши на вступі повідомлення західньої преси про те, що засудженого на кару смерти Пеньковського насправді не розстріляно, ген. Ґорний підтвердив частинно в дальшому передані в західній пресі інформації про чистку в совєтських військових колах. Він назвав навіть на ім'я деяких совєтських військовиків нібито покараних деґрадацією за контакти з Пеньковським і за передавання йому військових інформацій, між ними головного маршала совєтської артилерії Сергєя Варенцова, генерала А. Позовного, полковника В. Бузінова, полк. М. Петроченка та ін. Згідно із заявою Ґорного, всіх їх покарано по адміністративній і партійній лінії, що мало б нібито виключати їх ув'язнення. З другого боку ген. Ґорний намагався в своєму інтерв'ю применшити значення переданих через Пеньковського західнім розвідкам інформацій, заявляючи, що Пеньковський не мав доступу до „особливо важливих" матеріялів і що зібрані й передані ним інформації не спричинили надто великої шкоди безпеці СССР.

Проте, не зважаючи на всі ці прокураторські заяви і заперечення, ген. Ґорний підтвердив факт веденої в Совєтському Союзі чистки серед військовиків і шпигунів. Якщо брати до уваги це небувале в совєтській дійсності інтерв'ю, то ця чистка куди ширша і ґрунтовніша, як про це пишуть тепер на Заході.

Клопіт Москви з сателітами

Зовнішній спокій на Сході Европи не доказує, що комуністичний режим, принесений туди на баґнетах совєтських вояків, закріпився і що всі ті східньоевропейські країни покірно підпорядкувалися своїй незавидній долі. Бунтарські відрухи в Східній Німеччині, в Польщі й на Мадярщині здавлено, при чому найяскравіших форм і бунт і совєтська реакція на нього прибрали на Мадярщині в 1956-му році. Якщо від того часу полегшав тиск Москви в тих країнах, то сталося це внаслідок не лібералізації совєтського режиму, а внаслідок конечности рахуватися саме з силою того незалежницького гону в деяких країнах. В міжнародній холодній війні, при гострому „ідеологічному" конфлікті з китайськими комуністами, під час перманентної господарської кризи в СССР — аж надто ризиковно прикручувати шрубу диктаторських наказів з Москви столицям Польщі, Мадярщини, Румунії, Болгарії і Чехо - Словаччини, де ще надто свіжа пам'ять про власну дійсну і повну суверенність. Але Москва все ще не довіряє ні тривкості тамошніх комуністичних режимів, ні тим паче тамошнім народним масам. І тому в усіх тих країнах все ще перебувають совєтські війська.

Останнім часом множаться вже навіть зовнішні вияви „непокірливости" совєтських сателітів. Польський Владислав Ґомулка й мадярський Янош Кадар відбули таємну зустріч, що її совєтський інформаційно - пропаґандивний апарат покрив глухою мовчанкою. Знавці совєтської дійсности вбачають у тій мовчанці виразний доказ, що або названі комуністичні ватажки умовилися щодо своєї зустрічі без попередньої згоди Москви, або вирішили на тій зустрічі різні справи — не по нутру кремлівських володарів. Обидві ті країни — сільськогосподарські, обидві католицькі і в обох інтелектуали грали й грають поважну ролю. Комуністичні правителі в обох тих країнах мусять рахуватися з вірністю їхніх народів Католицькій Церкві і не можуть дозволити собі стояти на ворожій стопі з науковим та літературно - мистецьким світом. Янош Кадар не забув, що мадярська революція розпочалася від „бунтарського" маніфесту інтелектуалів. Тому і польський і мадярський комуністичні лідери — читаємо в повідомленнях західніх журналістів з Москви, звернули увагу совєтським зверхникам на те, що в їхніх країнах не можна стосувати такого тиску на письменників і мистців, як це робиться тепер знову в Совєтському Союзі. І не тільки ці дві країни, але й Румунія, Болгарія та Чехо - Словаччина не квапляться до тієї „господарської інтеґрації" з СССР, до якої закликав їх Хрущов. Вони не захоплюються концепцією протиставлення держав комуністичного бльоку Европейській Економічній Спільноті, бо це означало б у практиці ту економічну війну, яка зліквідувала б зв'язки сателітніх країн із Заходом і цілковито узалежнила б їх від СССР. Мабуть, цей момент вплинув на рішення Хрущова — замість мобілізувати сили для такої економічної війни, шукати пожвавлення торговельних взаємин з „імперіялістами".

Самостійницький гін в усіх країнах світу — явище цілком природне. Це той здоровий націоналізм, який протиставиться заґарбницькому російському націоналізмові, що насправді є червоним фашизмом. Коли цей здоровий націоналізм є нині панівною течією в Азії і Африці, то є виключеною річчю, щоб можна було відгородити від нього — військом — Східню й Середню Европу.

Б. Крупський

ЗА УСПІШНЕ ДЕМАСКУВАННЯ СПОТВОРЮВАЧІВ

Напевно, колись об'єктивний історик занотує сучасний період на Україні, як один з гірших, дармащо дехто з наших громадських і політичних діячів часами занадто оптимістично розглядає ситуацію, в якій перебуває тепер наш нарід. Коли уважно розглянемо грізну зброю, яку застосує окупант в усій „об'єднаній" Україні, тоді побачимо причину бити на сполох.

Перфідні методи русифікації в ділянці літератури і мови жахливо небезпечні. Царська Росія одвертою забороною української мови не осягала того, що нині осягає комуністичний режим.

Українську мову без офіційної заборони витискається з усіх ділянок державного життя і щораз більше заступається „мовою Леніна". Назовні перед світом твориться враження мовної свободи в Україні, а при тому час від часу проголошується заяви, мовляв, українці самі добровільно приймають московську мову.

Переглядаємо першу частину „Курсу сучасної української літературної мови", виданого Державним Учбово - Педагогічним Видавництвом „Радянська Школа" в 1961-му році, і виразно бачимо ту дійсність, в якій живе наш нарід. На вступі до цього підручника сказано, що тепер в Совєтському Союзі відбувається „процес зближення мов братніх народів", а передусім „найбільш споріднених" народів: російського, українського та білоруського.

Слухаємо враження американської українки, відомої письменниці, яка недавно повернулася з подорожі поза залізною заслоною. Терор в Україні від часу її попередньої подорожі в 1961-му році посилився. Число замкнених церков дуже збільшилося, життя погіршилося ,а в Києві вона лише один раз чула на вулиці українську мову. У Львові українську мову можна почути частіше, але й тут також іде русифікація скорим темпом. До церкви св. Юра під час Богослужби входять комсомольці з цигарками в зубах, лузають соняшникове насіння і випльовують лушпиння на ікони.

А в цей самий час у вільному світі російська еміґрація веде свою посилену акцію. Катедри російської мови при американських університетах та коледжах, де викладачами є росіяни, використовується на поборювання українства. Клясичним прикладом цього можуть бути виступи проф. Чеботарьова і компанії, про які були згадки в „Свободі" — їхнє писання листів до американських сенаторів та конґресменів проти УККА і його голови проф. Лева Добрянського.

Цими днями група українців у Денвері оглядала фільм про Україну, на який запросила їх викладачка російської мови при Колорадському Державному Університеті, сама латвійка, що прихильно ставиться до українців. Вона попередила, що фільм мусить бути добрим, бо, мовляв, прийшлося чекати на нього 4 місяці. Але нам, українцям, кров зціплювалася у жилах, коли дивились ми на цей фільм.

Акція фільму починається на фармі графині Толстої в Америці, а продовжується в Мюнхені. Під час демонстрування різних ділянок нуждениого життя в Україні американський радіовий коментатор представляє двох студентів „українців" з Києва, які між собою говорять по-російськи, а глядачів інформують в англійській мові. Вони з „великою пошаною" розповідають про Україну, яка так багато терпить від комунізму, і при тому інформують, що Україна є південною провінцією Росії, щось ніби Тексас у ЗДА, і що між українцями та росіянами немає жадної різниці. Також коментатор називав Україну південною Росією й прямо Росією.

Це добре, що після показу цього фільму відбулася дискусія, в якій першим забрали слово українці, давши належне пояснення. Також забрала голос згадана вище письменниця. Вона навела кілька фактів, які дали присутнім яскравий образ русифікації і колонізації України. В деяких слухачів заблищали на очах сльози та й сама письменниця сказала, що їй боляче згадувати все те, що вона бачила і чула в країні, яку любить усім своїм серцем.

Цим разом показ фільму приніс білій ґвардії лише сором і ганьбу. Але скільки разів його висвітлювано там, де не було українців, або як і були, то москалі чи їхні прихильники не допустили їх до голосу .

Наведені факти змущують нас глибше призадуматись над успішною протидією. Може колись історія докладно виявить, як комуністична Москва окружними дорогами допомагала російській еміґрації поборювати українську еміґрацію, але промовисті факти вказують на те, як сильно солідаризується вона з російською, нібито протикомуністичною, еміґрацією в збереженні „єдиної неділимої".

Це правда, що українська еміґрація здобула у світі кращі позиції, як колибудь досі. Наша спільнота в ЗДА має значне число науковців та викладачів в американських університетах, а в Канаді українці до того ж добилися високих державних становищ. На жаль, наша спільнота раціонально не використовує їхніх сил. В обороні правди про Україну зроблено багато, але можна було б зробити куди більше, якби діяльність в цьому напрямку скоординував створений для цієї цілі центр. Тож пора нам перейти до раціонального використовування наших сил. Успіхи на фронті цієї боротьби може запевнити нам спеціяльна секція при УККА або щось на зразок Ліги проти знеславлювання жидів. Цю клітину мали б очолювати кілька платних громадсько - політичних діячів, яких завданням було б реаґувати та координувати реакцію на знеславлювання українського народу та фальшиву інформацію про нього.

Серед нас існують крайні оцінки та погляди на методи поширювання правди про Україну. Одні думають, що вистачить видавати наукові твори про Україну, інші вважають, що тільки УККА повинен виконувати це завдання. Отже, одні забувають про те, що навіть найкраща книжка є перлиною на дні моря, якщо не донести її до читача. (Як довідуємося з американської преси, навіть найкращі книжки, поки стануть „бестселерами", потребують реклями, що коштує іноді кількадесят тисяч долярів). Другі переочують факт, що УККА без допомоги наших науковців і широких кол громадянства багато не зробить.

Діяльність, яку обговорюємо, вимагає систематичности. На жаль, у нас її бракує. Не одна атака проти нас зустрічається з гострою реакцією з нашого боку, але багато їх проходять без найменшої протидії. Мабуть і згаданий вгорі фільм, який демонструється вже коло 10 років, також не зустрів поважного спротиву з нашого боку. Але коли б ми мали спеціяльну клітину для боротьби з цим лихом, коли б того фільму і не вилучено з обігу, то принаймні американські школи та інші відповідні чинники були б поінформовані про шкоду, яку приносить він не тільки Україні, але й американській політиці супроти Москви.

Вірю в те, що, крім автора цієї статті, знайдеться багато платників Народного Фонду, які замість 10 долярів склали б 15 з умовою, що при УККА створиться секція, завданням якої буде слідкувати за спотворюванням фактів про Україну та неґайно реаґувати на ці факти.

Думаю, що за таку різницю датку можна буде затруднити 3 - 5 осіб, які по короткому часі наберуть такого досвіду, що легко дадуть собі раду з усіма свідомими й несвідомими спотворювачами. Тексти листів та спростувань можна буде містити в англомовній „Свободі", щоб запізнавати з нашими проблемами тих, які прийдуть нам на зміну. Такі тексти послужать також матеріялом людям доброї волі, які схочуть самі реаґувати на деякі ворожі атаки. Масова реакція громадянства завжди мала й матиме свою вартість, і тому вона буде побажаною навіть тоді, коли ми вже матимемо спеціяльну клітину при УККА, яка також реаґуватиме на прихильні до української справи газетні, журнальні чи книжкові статті та публікації.

Роман Ільницький

УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА КООПЕРАЦІЯ В 1962 РОЦІ

(НАПЕРЕДОДНІ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ТУК'у)

Українська кредитова кооперація в ЗДА і в Канаді зробила у 1962-м уроці новий, великий крок уперед. Показниками її буйного зростання можуть послужити такі цифри: понад $5 000 000 зібрано між українцями Америки і Канади на рахунку ощадностей і приєднано нових 3 000 членів. Тож тепер українська кредитова кооперація в цих двох країнах нараховує коло 40 000 членів і понад $32 000-000 зібраних ощадностей.

Всіх українських кредитових кооператив в Америці і в Канаді на кінець 1962-го року було 75, з того числа в ЗДА 17, а решта в Канаді.

Де є найбільші центри нашої кооперації?

Найбільшим центром української кредитової кооперації поза межами України є Торонто. Там є 9 кредитівок з 11 300 членів і з $11 800 000 зібраного капіталу. На другому місці стоїть Вінніпеґ (4 160 членів і $3 759 000 капіталу). Щойно на третьому місці стоїть кредитівка в Шикаґо із 3 412 членів і $3 500 000. Наступними місцями поділилися кооперативи в Дітройті і Ню Йорку, а далі йдуть: Монтреаль, Філядельфія і Клівленд. Усі вичислені кооперативи є мільйонерами, тобто зібрані ними від членів ощадності перейшли один або й більше мільйонів. Одинадцять кооператив у ЗДА і 35 в Канаді мають менше як один мільйон ощадностей, але всі вони добре розвиваються.

$76 000 000 кредитів

Українська кредитова кооперація має також великі досягнення в ділянці обслуги своєї клієнтелі кредитами. Лише в 1962-му році випозичено на українські потреби — $15 000 000 , а всього від початку існування кредитової кооперації дано кредитів на $76 000 000. Коли взяти до уваги, що наші кооперативи існують кругло 10 років, то виходить, що вони допомагали нашим людям позичками $7 500 000 річно. З повним правом можна твердити, що нові еміґранти тільки тому змогли так швидко набути свої власні хати, що українські кооперативи поставили їм вигідний кредит .

Власні фонди

Власні фонди кредитової кооперації ще скромні. В ЗДА вони щойно доходять до $500 000, а в Канаді перейшли $1 000 000. Більшість цих фондів вльоковано у власні доми.

Треба сказати, що кредитові кооперативи в ЗДА, за винятком трьох менших, є дітьми Т-ва „Самопоміч" і разом з ним ведуть поважну громадську роботу.

Як зорганізована наша кооперація?

В міру того, як ростуть поодинокі кооперативи, росте також у них бажання співпраці і виміни досвідом. Наприклад, у Торонті наші кредитівки створили свій координаційний центр, і те саме зробили кредитові кооперативи Вінніпеґу і Монтреалю. Все ж усі ці координаційні заходи є ще тільки першими спробами.

Дещо краще зорганізовані кредитівки в ЗДА. Вони вже від 1957-го року мають свою централю ТУК — Товариство Української Кооперації — з осідком в Ню Йорку, яку очолює радн. Іван Шепарович.

Від кооперативи — до кооперативного руху!

Протягом двох-трьох останніх років тенденції до виходу поза „власний поріг" щораз потужніють серед українських кредитових кооператив. Вони вже витворили між собою досить сильний кадр кооперативних провідників, які ломлять обручі ізоляції, зводять кооперативи до спільного стола і заставляють їх спільно плянувати й разом виконувати свої пляни. Так поволі, але впевнено народжується на північно-американському континенті український кооперативний рух, як нове і вагомите явище нашого суспільного життя. Виявом цих об'єднавчих тенденцій, спертих на кооперативній ідеології, будуть також Загальні Збори ТУК'у і сполучена з ними 3-тя конференція українських кооператив Америки і Канади, що відбудуться 8 і 9 червня ц. р. в Клівленді.

Українські кооператори обидвох країн ідуть назустріч цим нарадам з надіями, що вони будуть важливою датою в історії розвитку українського господарського життя.

„ТАЙМ" ВІДЗНАЧИВ СВОЄ 40-РІЧЧЯ

З початком травня цього року широковідомий тижневик „Тайм" відзначив на широку скалю своє 40-річчя. 6-го травня у найбільш репрезентативному готелі Ню Йорку, у „Валдорф - Асторії" відбувся ювілейний бенкет на честь цього впливового у ЗДА і за кордонами цієї країни пресового потентата.

Такі високі державні особистості, як віце - президент Ліндон В. Джансон, державний секретар Дін Раск і ряд інших високопоставлених осіб, удостоїли своєю присутністю ювілята, що належить до тих періодиків, які віддзеркалюють і в деякій мірі формують внутрішню й закордонну політику ЗДА.

Видавець „Тайму", Генрі Р. Лус, у своїй промові сказав з глибоким сарказмом: „Багацько з нас тут приявних, якби проживали в іншій частині ґльобу, були б розстріляні, а в найкращому випадку — заслані" . . .

Державний секретар, дармащо перевтомлений дипломатичною подорожжю по країнах Близького й Південного Сходу, не поминув нагоди, щоб перед такою знаменитою публікою не виголосити промови на актуальні міжнародні теми. Далі він підкреслив ролю цього тижневика, назвавши його „важливою міжнародною інституцією", що починаючи від 1923-го року, вірно віддзеркалює історію і творить візію майбутнього.

При цій оказії Дін Раск заторкнув проблему журналістики, яка в сучасній добі не може обмежуватися „подіями дня", бо, за його словами, „те, що мало місце нині, в наші дні, перестає бути новинкою, подією дня". Якщо журналіст не годен в газеті зловити „завтрішнього дня", він тим самим не всилі доторкнутися нинішнього дня, — твердив Дін Раск. Цей державний муж порушив також основні напрямні свободи, заявивши, що „колесо новітньої історії котиться у напрямку волі поміж народами світу".

Родину Кеннеді репрезентував на ювілейному бенкеті молодий сенатор із стейту Месачусетс — Едвард Кеннеді. Він вітав учасників бенкету від імени свого брата, Президента ЗДА, і прочитав короткий привіт ювілятові, його видавцям і співробітникам. Президент Кеннеді у своєму привіті виявив з гумором свою думку про журнал „Тайм", обіцяючи „і далі продовжувати „діялоґ" з ним, власне з його політикою.

Дуже характеристичним був привіт заслуженого ветерана американської журналістики, Рой Рабертса із щоденника „Стар" в Кензес Ситі, який прислав таку вимовну телеграму ювілятові: „Не будь ніколи м'який".

З-поміж американського клиру вітав „Тайм" глибоко філософічним словом професор Шікаґівського університету д-р Тилліч. Він стверджував поважний духовий розвиток американського народу, зокрема його освіченої верстви, за останніх кілька десятиліть, але водночас підкреслив слідні прояви „іґноранції, індоктринізації і пропаґанди ненависти та страху".

В бенкеті взяли участь, крім політичних та суспільно - громадських „асів", також репрезентанти культурного й мистецького світу ЗДА, включно з визначними фільмовими зірками обидвох статей. Прибули теж запрошені гості з-поза кордону.

А. Ч.

Роман Пачовський

З МОГО НОТАТНИКА

(5)

З Кракова немає ні вітру, ні хвилі... Вже здається нічого не буде з цього. Дивно все таки, що проф. Лепкий не відписав батькові на лист. Сам не знаю, що почати. Докінчую композицію з Академії і вчусь мов. Заходжу в бібліотеку НТШ. Читаю книжку Омельченка „Про малярські краски, фарби та техніки". Дуже багато цікавих речей. Пізнаю нові техніки, добре було б практично переробити. Роблю записки. Пишу до маляра Т. Вацика, щоб прийняв мене до праці.

*

На цьому не закінчуються мої записки. Мені довелося далі вперто йти до цілі почерез роки повні борюкань і розчарувань. Я не переставав малювати і шукати власних доріг. Друга світова війна загнала мене за океан.

5 грудня 1960 р., Ню Йорк.

Увечері лляв зливний дощ. Я змок до нитки, заки пройшов від зупинки підземної залізниці при 86-ій вул. до ґалерії Національної Академії при П'ятій Евню. Нині відбулося відкриття виставки, де є також моя картина „Осінь на Іст рівер". Позавчора я дістав „сертіфікейт оф меріт" від редакції журналу „Арт Нюз". Це — моє перше відзначення. В листі мене просили, щоб я задержав покищо таємницю цього відзначення. Я здивувався цим, але на відкритті виставки побачив твори завидющих малярів-„аматорів". Тож не диво, що журнал маневрує серед них, щоб нікого не вразити. Про мене є згадка в грудневому числі журналу, але прізвища не подано: „Дехто з учасників виставки припадково відкрив, що вміє малювати, пробуючи сил за намовою друга, але багато дійшло до нагоди виставлятися по роках розбитих надій, щоб виразити свої думки і почування по-малярськи. Такий випадок бачимо в одного добродія, якого допустили до цієї країни за так званим „Актом ДіПі". Він малює тепер світлі краєвиди на вікендах після двадцяти років, в яких життя відмовляло політичному еміґрантові навіть цього виразу".

17 вересня 1951 р.

Я почав ходити після праці в Національну Академію, мистецьку школу при 89-ій вул. і П'ятій Евню. Мені прислали запрошення вступити в цю школу після виставки. За двадцять років самонавчання я багато більше навчився, як тепер можу в цій школі. Мені згадалася Варшава, коли я ввійшов до скромного приміщення Національної Академії. Вже не відчував я того хвилювання, яке пережив у Варшаві. Спокійно став до праці.

Навчання відбувається в дивний спосіб: „професор" приходить двічі на тиждень, щоб „покритикувати" і дати вказівки учням. Таким професором, а радше інструктором (так він себе називає) є в мене старенький добродій, Іван Олінський, родом з Одеси. Він прибув сюди шістдесят років тому і говорить тепер тільки по англійському, чи, може, не хоче зрадитися знанням іншої мови. Деколи старенький нишком заговорить до мене про далеку „Юкрейнен", бо тепер це в нього „Юкрейнен", а тоді, як він хлопцем кидав цю землю, то це була „Літл Раша". Старенький каже про себе „Ай юзд ту бі е Рашен", щоб зазначити своє мрячне, далеке походження з України, якої він ніколи не знав. В Академії я бачив його доньку з мужем. Вони вже справжні американці, що ні в зуб не знають російської мови.

Сама школа чи радше ця вечірня кляса гуртує біля тридцяти учнів від 17 років до сивої голови. Розуміється, тут не роблять жадного вибору, і тому можна бачити комплектних анальфабетів в рисунку поруч людей із сякимтаким знанням. Школа була заложена славним винахідником Морзе в 1825 р. Він був також відомим малярем.

30 вересня.

Від самого початку старенький завважив моє ясне, барвисте малювання, відмінне від сірих полотен моїх американських колеґ. Він зве мене „гай сопрано", і не минає вечора, щоб не похвалив моєї праці, порівнюючи мене то з Матіссом, то з іншим якимнебудь імпресіоністом. Його завваги звичайно однозгідні з моїми думками, тому я мало говорю і не питаю нічого. Це дивує старого, він став навіть підозрівати мою мовчанку, мовляв, я думаю: „ти собі говори здоров..." Він зразу не вірив, що я міг так багато сам навчитись. Я й сам думаю, що міг би спокійно виконувати його працю і давати вказівки так, як він. Але забуваю все таки, що він „академік", а це куди більше значить тут.

Школа подумана, як добрий бизнес у першу чергу. Не можна так дуже гуляти критикові. Легесенько наводить він на свою думку, пропонує змінити те чи інше; застерігається від усяких примусів. Це — американська вільна система навчання. Ми, европейці, звикли до іншої.

15 лютого 1952 р.

Щодня ступаю тими самими сходами підземки після цілоденної праці разом з товпою „невільників заробітку". Пригадую собі дивний фільм „Метрополіс" з Бриґіттою Гельм у головній ролі. Така фантазія ніколи тут не здійсниться. Тут всі думки про якусь „вищу" ціль життя зводяться в безпуття за буденщиною.

У вагоні читаю книжку Стрінберґа "Das Blaubuch" по - німецькому. Там є багато думок, які виникають у кожного з нас. Люди, які шукали й шукатимуть чогось „вищого" — не знаходять нічого, бо „все пусте", як любив казати і мій покійний батько.

Американці можуть себе вважати щасливішими за інших людей, бо в них не виникають на порядку деннім такі „загадкові проблеми душі". Вони ловлять щастя тут, на землі, в найпростішій формі "pursuit of happiness". Це — типовий американський вислів, він видається мені чужим після стількох прикрих літ в Европі . . . Зрештою, що я можу тут уважати за "happiness"? Ходжу в Академію малювати, і це тепер моє найбільше щастя чи, принаймні „вища" ціль . . .

21 лютого 1962 р.

„Трудно на безвісті йдуть
наші дні і короткі години,
Зрання до ночі гуде
колесо темних турбот..." —

читаю в нововиданій збірці "Catalepton", яка збереглася по Зерову. Стільки в нього цікавих думок! Чую вічно отой голос „настирливо-шорсткий":

„Лукавий наймите,
а де ж доробок твій,
Де плід твоїх трудів
і творчости твоєї?
Чи ж добре ти робив
над чорною ріллею,
Чи встигнеш, поки день,
скінчить свої жнива?.."

Малювання — це єдина праця, яка мене ніколи не втомить, навіть по цілоденній нудній праці в хемічній лябораторії я оживаю допіру в студії . . .

(Кінець)

Вулиця ім. Івана Франка в Буенос Айресі

Передмістя Буенос Айресу Віжа Караса має від 5-го травня ц. р. вулицю Івана Франка. Заселюють це передмістя головно робітники, а в тому в великій кількості й робітники українські, а серед них чимало й комунізуючих. Заходами незбаламучених патріотів вибудовано на Віжа Караса маленьку православну церковцю св. Воскресення і зорганізовано філію „Просвіти" у власному домику. З ініціятиви членства тої Філії й розпочалася акція за переназвання одної з поблизьких до Філії вулиць на ім'я нашого великого поета, науковця і невтомного громадського діяча та журналіста. Сформовано відповідний „Міжорганізаційний" Комітет і почесним його головою став д-р Оскар Менде, діяльний член партії незалежних радикалів, що до видалення д-ра Фрондізі від президенства був губернатором Буенос-Айреської провінції і все радо відгукувався на різні українські національні свята, а іноді вшановував їх своєю присутністю та промовами. Тепер він один із квотированих — поруч ген. Арамбуру — кандидатів на президента Республіки.

З допомогою такої впливової людини міська рада Лянусу, що до неї належить Віжа Караса, радо пішла назустріч українцям, і 5-го травня відбулося посвячення пам'ятної таблиці з погруддям Ів. Франка і написом в еспанській мові: „Іван Франко, великий український поет. 15. УІІІ, 1856 — 28. У. 1916".

Відкриття й посвячення таблиці перетворилися в справжнє народне свято: не тільки, мабуть, усі українці поблизьких околиць посходилися вшанувати пам'ять нашої великої людини, але і чимало українців поприїздили з усіх кінців Буенос Айресу, при чому представники організацій й шкіл з'явилися з національними прапорами. Натовп заповнив усю широку вулицю на просторонї поза одну дільницю.

Свято розпочала дута оркестра виконанням аргентинського гимну. Потім був виконаний з платівки, переданий через голосники, український національний гимн, що його підхопили присутні. Відкриту таблицю посвятили о. Галабарда ЧСВВ, вікарій Української Католицької Церкви, та о. Валук. Потім мав говорити д-р Аленде, але він мусів напередодні виїхати з Буенос Айресу на наради з кол. президентом Фрондізі в Барілоче, і прислав, замість себе, іншого визначного члена партії незалежних радикалів, свого співробітника, д-ра Рапапорта, який підкреслив, що „ця прекрасна маніфестація української громади засвідчує не тільки патріотизм українців, але й відношення аргентинців до змагань українського народу.

Від Української Центр. Репрезентації промовив д-р Б. Іваницький, її голова, що зазначив великі заслуги Івана Франка перед Україною.

Після відбуття урочистого акту, частина присутніх перейшла до сальону Філії, що не міг вмістити всіх, що хотіли б увійти до нього. Тут п. Самоверський, голова Централі „Просвіти" подякував керівникам Філії та деяким аргентинцям, що спричинилися до цього незабутнього свята. Мабуть, ніколи ще так завзято не співали присутні Франкове „Не пора, не пора..." як того чудового соняшного дня.

Ініціятивний Комітет подбав не тільки про гарну програмку свята з портретами д-ра О. Аленде та Ів. Франка (цей другий дуже вдалий графіка Каплуна) та про окрему брошурку з біографією Ів. Франка в еспанській мові, яку роздавано присутнім. Крім того вибито й медалики з погруддям Ів. Франка.

Треба зазначити, що в самому Буенос Айресі давно відкрито вулицю, що носить назву — „Україна". Її відкриття відноситься до часів президента Іріґожена, що 15. ІІ. 1922 р. визнав уряд УНР на чужині за правний уряд України.

С. О.

Лисенківський Концерт хору „Дніпро" в Клівленді

УКРАЇНСЬКИЙ МІШАНИЙ ХОР „ДНІПРО" В КЛІВЛЕНДІ

По середині проф. Марія Грушкевич, та диригент Евген Садовський.

Справжню несподіванку і приємність мав автор цих рядків, коли запрошений Управою хору „Дніпро" до Клівленду виголосити промову на концерті в честь Лисенка, мав нагоду, вперше, послухати цей хор.

Хор „Дніпро" діяльний вже від довших літ як чоловічий, в цьому концерті вперше виступив як мішаний, в 90-членному складі, з діями — менше рівно поділеними групами жіночих і чоловічих голосів. Виконання цілої програми було чисте й гладке, слухалося цілого концерту з приємністю. Сказати, що хор вже тепер знаменитий, було б перебільшенням, та й як можна б цього сподіватися при першому виступі? Є недостачі, яких напевно свідомий і диригент, і самі хористи. Отже, серед сопранів є декілька, до речі, особливо добрих, які „вискакують", т. зн. їх чути не злитих в загальній цілості сопранової групи, але окремо, як індивідуальні голоси. Є деякі голоси з незовсім чистою інтонацією, що, зрештою, так часто трапляється в непрофесійних хорах! — що відбивається на непорочності загального звучання. Атакування вступів повного хору ще не завжди ритмічно ідеально певне і чітке.

Що торкається інтерпретації, то деякі твори вимагають іншого темпа: н. пр. „Гей, не дивуйтесь..." йшло в майже подвійно за швидкому темпі, як і за швидким був номер жіночого хору „Ох і хилить..."; а знову кантата „Б'ють пороги" була заповільною.

Але ці доброзичливі завваги бліднуть, коли взяти під увагу факт, що це був перший виступ хору, та вони дрібні в порівнянні з прикметами хору. А ці прикмети такі, що можна ствердити, що концерт мішаного хору „Дніпро" був не тільки вповні успішним з мистецької сторони, але ним цей хор з місця виборов собі право громадянства між передовими українськими хорами в Америці.

Отже, серед прикмет хору „Дніпро" на першому місці є його відчуття вимог динаміки й повне володіння динамічними переходами. Добра, чітка ритміка; добра дикція. Дальше, досконале пам'ятеве опанування всіх виконуваних творів; зразкова дисципліна на сцені і в відношенні до вказівок і вимог диригента; особлива серйозність до свого завдання: виконати все якнайкраще.

Ці прикмети є доказом потенціялу хору „Дніпро" й його якнайліпших можливостей розвитку.

Своїм зовнішнім виглядом: пані й панночки (цих останніх, до речі, в хорі багато) одягнені з великим смаком — хор „Дніпро" вже сьогодні успішно конкурує з будьяким з репрезентаційних „східніх" хорів; з мистецької сторони він напевно скоро цього досягне, бо, як згадано вище, дані для цього хор „Дніпро" має. Перейшовши на більш сучасний репертуар, хор зможе на ньому і завдяки ньому вивчити все те, чого ще потребує, в першу чергу досвіду й певности, тонкости й глибини виконання.

В особі п. Евгена Садовського хор „Дніпро" має вповні компетентного, талановитого керівника, який, на щастя, не належить до типу самовлюблених в свою „славу" й свої успіхи, але змагає піднести і хор і самого себе на вищий, більше мистецький рівень. Він має повну контролю над хором; його рухи ділові і зрозумілі.

Піяністка хору, п. Марія Грушкевич, давала хорові всю потрібну підмогу і поміч; те саме можна сказати про молодого сина диригента, Бориса Садовського, якого варта б в майбутньому використати для більших і складніших творів.

Програма концерту йшла без будь-яких солістів, крім тих, що потрібні в хорових творах. Але зручне чергування мішаних, жіночих і чоловічих хорів зробило всю програму на прячуд цікавою, дарма, що серед численних виконаних творів тільки три — „Ох і хилить"..., „Туман хвилями лягає" та „Б'ють пороги" — були справді характеристичними для хорової творчости Лисенка.

Хор „Дніпро" в Клівленді визначається серед усіма іншими одним фактом: що серед його членів, та навіть в його управі, находиться й голова місцевого Відділу УКК. Отже співпраця між цією центральною місцевою українською організацією та головною, в місті, мистецько-музичною, якою є хор, завжди вповні скоординована і наладнана. Як інакше ця справа представляється на Сході, де всі благання управ хорів, скеровані до місцевих Відділів УКК, заздалегідь, на місяці наперед, узгіднювати з хорами співпрацю, відбиваються деколи о вуха відповідних „чинників", як горох о стіну! Завидуємо Клівлендові!

Хорові „Дніпро" належиться щиросердечні ґратуляції. Радіємо його членством в Союзі Українських Хорів Америки!

Ростемо в силу!!

Антін Рудницький

Підготовка до 28-го Союзового Дня в Шикаґо

Українська Союзова Громада міста Шикаґо і околиць приготовляється до свойого традиційного 28-го Дня Українського Народного Союзу в Шикаґо, що відбудеться в неділю 9-го червня 1963 у Forest Hill Picnic Grove, Higgins Road, Elk Grove, Ill.

У програму входитиме:

1) Вибір королеви популярности УНСоюзу в Шикаґо на 1963-64 рік, і в тій цілі Відділи зголошують вже своїх кандидаток.

2. Передача переходового прапору УНСоюзу для округ нашій Шикаґовській окрузі, яка як у минулому, так і в цьому році зайняла перше місце між всіми округами ЗДА і Канади, приєднавши в 1962 році 561 нового члена.

3. Передача переходового прапору для Відділів УНСоюзу Шикаґовської Округи Відділові 379 УНСоюзу, який в 1962 році приєднав без допомоги організаторів нових 74 членів УНСоюзу.

4. Вартісні виграшки, як телевізійний апарат і інші.

5. Гри і забави для старших і дітей. До танців приграватиме оркестра п. М. Пришляка.

Тому, що з доходу зі Союзового Дня буде заплачене однонедільне видання Катедральних Вістей Української Католицької Катедри св. о. Николая в Шикаґо в сумі $ 100, — як також буде встановлена стипендія в сумі $ 200 — для трьох незаможних учнів, дітей союзовців на літніх таборах, — та з уваги на те, що Союзовий День, який відбувається щороку, є місцем зустрічі і виміни думок союзовців, та здобув собі вже належне почесне місце серед подібних імпрез в життю української громади міста Шикаґо — Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в Шикаґо сподівається, що все наше українське громадянство міста Шикаґо поставиться зі зрозумінням до таких корисних починів і своєю масовою участю в тому Союзовому Дні допоможе у виконанню тієї шляхетної цілі.

Інж. Михайло Харів,
секретар і прес. референт
Окр. Комітету Відділів
УНС в Шикаґо.

Дві вдалі імпрези Пластової Станиці в Ню Йорку

28-го квітня в школі Св. Юрія в Ню Йорку відбулося „Спільне традиційне свячене", яке рік-річно влаштовують спільно Пластова Станиця і Кружок „Пласт-Приять.

Заля прибрана, столи застелені білими скатертями, прикрашені квітами, заставлені прегарно удекорованими полумисками, роботи невтомних і добрих матерей.

На годину третю по полудні назначено початок свята. На залі роїться від дітей і молоді. При президіяльному столі сидять запрошені гості та провід Пласту і Пластприяту.

Інж. Б. Соболта відкрив свято, о. парох Засійбіда поблагословив „великодні дари" на столах. Всі засіли до столів. Програма починається. Інж. Соболта вітає присутніх і передає провід свята пані Марті Ярош, імпрезовій референтці Пласт-Прияту, яку вибрано на „господиню свяченого". Пані М. Ярош в короткій і гарній вступній промові перенесла нас думками на „розцвілу весною Україну, де радісно гули великодні дзвони, сповіщаючи всім, що Христос Воскрес!". Прийняття проходить в приязній, веселій атмосфері, переплітане промовами та привітами запрошених гостей. Від Крайової Пл. Старшини батьків, гостей і пластунів щиро привітав голова КПС пл. сен. Юрій Ференцевич. Від СУМА теплими словоми вітав пластову молодь пан Яськів. о. парох Орест Засійбіда виголосив глибокого змісту промову, підчеркуючи значення Пласту, як виховної організації та побажав Пластові якнайкращих успіхів.

Перед виступом новацтва і юнацтва пл. сен. Р. Петріна говорив про виховні вартості української пісні, танку та інших галузей укр. мистецтва. Рясними оплесками привітали батьки і гості виступ новачок, які вивели в'язанку гагілок. Гагілки ці з новачками підготовили сестрички: Нуся Шкамбара, Лозя Турчан і Дзвінка Саляк. З гордістю гляділи батьки за своїми синами і доньками, які в прегарних українських строях вибігли на залю та виконали старанно підготовану в'язанку гагілок укладу підготовки пл. сен. Романа Петріни. — Програма добігала до кінця. Ввічлива господиня пані М. Ярош дякувала всім за участь, отець ігумен провів молитву, ще одна подяка голови Кружка Пласт-Прияту інж. Соболти і свято скінчилося, старші розійшлись додому, молодші лишилися на забаву.

**

5-го травня відбулося перший раз в історії Пластової Станиці в Ню Йорку такого рода свято, — „Свято Чорного моря", яке підготовив 25-ий Курінь Старших Пластунів „Чорноморці" при головній участі залоги „Гамалія" та при допомозі ст. пл. „Чрономорські Хвилі". Бунчужним на цей день назначено ст. пл. Володимира Свинтуха. У виструнчених лавах стоять пластуни та слухають звітування бунчужного перед головою Станиці пл. сен. Т. Тришом. Голова відкриває свято, писар читає наказ. Свято підготоване надзвичайно старанно. Програма коротка, влучна та різноманітна. Зворушливо звучали слова короткої і змістовної промови — привіту стернового залоги „Гамалія" — 25-го Куреня „Чорноморці" — ст. пл. Богдана Терлецького: „Це сталося в квітні 1918 року. На Чорному морі — Українському морі замаяли українські прапори". Відтак слідували точки новаків — вдягнені в строї моряків, заспівали пісню „Хлоп'яча мрія", а новак Василь Рудик продеклямував „Гей на весла". Все це новаки з 7-го Гнізда „Перелетні Птиці", 19-го „Звірі Українських Лісів". Ці точки новаків підготовили дуже старанно невтомні новацькі виховники ст. пл. Андрій Витвицький і ст. пл. Зенон Стахів. (обидва з залоги „Гамалія). Деклямацію „29 квітня 1918 р." Б. Вольного виконали юначки з 18 Куреня — Р. Коваль і Х. Камінська. Деклямацію Лесі Українки „Хвиля" виголосила юначка з 2-го Куреня М. Витвицька. Незвичайно милою точкою був моряцький танок у виконанні юначок 30-го Куреня в оригінальнім оформленні ст. пл. Т. Скоробагатої.

На залі панує тиша і нараз прапор і шаблю старшого лейтенанта Укр. Держ. Фльоти — Володимира Пелешенка. Його немає на залі — доповідач повідомляє, що ст. лейтнт. В. Пелешенко є перешкоджений, але на ленті пересилає свій привіт для укр. пластової молоді та ділиться з нею своїми спогадами з 1918 р.

На залі панує тиша і нараз несуться слова рішучого голосу — досвідченого ст. лейтенанта — моряка. Спомини несуть нас далеко аж над Чорне море, і в серцях родиться гордість — це наше Українське море. Промова на ленті кінчається, і молодь спонтанно дякує оплесками, хоч знає, що промовець в цій хвилині далеко — в Рочестері.

На залі появляється голова ГПл. Булави пл. сен. Яро Гладкий і Кр. командант Пластунів — Зенон Онуфрик. Голова Станиці пл. сен. Т. Триш звітує голові ГПБ. Короткий перегляд частин і програма продовжується. Вдалою точкою була інсценізація „На Юрію Побідоносцеві" 29 квітня 1918 у виконанні залоги „Гамалія". Точка виконана свобідно — з правдивим пластовим гумором — переплітана піснями відповідними до змісту інсценізації.

Свято закінчено співом національного гимну. На залі була виставка, де знаходилися багато цікавих знимок, хроніки і видання 25 Куреня „Чорноморці" та Куреня УСП-ок „Чорноморські Хвилі". Молодь розходиться домів вдоволеня, ще більше вдоволені „Чорноморці" — їх тяжка праця над підготовкою свята дала такі гарні висліди. Тільки яка шкода, що так мало було батьків.

С. Г.

Школа в Нюарку відзначила Шевченкові Роковини

Молодь української католицької школи при церкві св. Івана Христителя в Нюарку концертом відзначила Шевченкові Роковини. В програмі: Американський гимн та Шевченко - Стеценко „Заповіт", виконавці хору школи. Промову „Чому Шевченко вічний" виголосив І. Лащук уч. 7-ої кляси. Потім відбулися деклямації Шевченкових творів. Роланик „Твій дух між нами" — уч. 6-ої кл. Л. Генсьор. Шевченко - Гнатишин „Реве та стогне", Шевченко - Гайворонський: „На що мені чорні брови" відспівав шкільний хор. „Холодний Яр" — деклямував уч. 7-ої кляси — М. Лебідь. Завадович „Прощай, Кирилівко" — сценічний образок виставила Школа Українознавства в Нюарку. Ніщинський: „Вечерниці" — шкільний хор. Закінчено Концерт співом українського національного гимну.

Дві години заля була виповнена по береги батьками, дітьми та гістьми. Народні строї, вишивані сорочки і дисципліновані діти показали, що школа стоїть на належній висоті. В першу чергу великого признання заслуговує завідуюча діточим садочком п. В. Ковблянська — маленькі учні і учениці відважно і голосно промовляли, добре знали своє завдання.

Автор цих рядків 9 років учителював на Закарпатській Україні і знає, які труднощі треба перебороти, щоб добитися таких результатів. Деклямації і промови добре підготовляла М. Робак. Уч. 7-ої кл. М. Лебідь чудово вив'язалася зі свого завдання. Те саме можна сказати про І. Лащука і Л. Генсьор. Школа Українознавства виявила, що її учні чуються на сцені, на їх роки, вільно, мають добрі рухи. Лишається хор п. М. Добоша. Мені здається, що без співу діти не знали б так добре української мови. Співають вони пісні, а в свята Службу Божу. Пан М. Добуш зумів розбудити в дітях українську спадщину до співу, передану з молоком матері, тепер діти ні школи ні пісень не забудуть до смерти. Та ще й своїм дітям передадуть. „Заповіт" проспівали з почуттям.

Говорячи про успіх п. М. Добуша, не можна не згадати фортепіано-Е. Вольц". Це бувша учениця укр. кат. школи. Вона добре грала і добре репрезентувалася. Пізніше я довідався, що це була внучка проф. Каськова, заслуженого організатора українського культурного життя в Нюарку.

На сцену вийшов завідуючий школою о. Д. Библів. Він представив присутнім тих, хто підготовляв цей концерт. Рясні оплески виявили їм признання.

І. К-вич

Літературний Вечір Конкурсу СФУЖО

Щорічний Літературний Конкурс СФУЖО вже став звичаєм. Його уфундувала з нагоди Світового Жіночого Конгресу у 1959 р. відома громадська діячка і меценатка Маруся Бек. Від 1960 р. його проголошують щорічно на найкращі твори українського жіночого пера. Впродовж кількох літ він оживляв літературну творчість жінок, даючи замітні твори в ділянці короткої прози.

Це й ствердила Марія Струтинська на Літ. Вечорі 3-го Конкурсу СФУЖО, що відбувся 6-го квітня 1963 заходами Літ. Мистецького Клюбу у Філядельфії. Вона була членом Мистецького Жюрі, (поруч Ольги Кузьмович і Івана Коровицького), і в програмі Вечора дала короткий огляд Конкурсу. Доповідниця спинилася спершу над предметом Конкурсу, яким були — репортаж і опис подорожі. Хоч ці писання стоять на межі літератури й журналістики, проте Комітет літературної Нагороди вибрав їх у 1962 р. Спонукою тут були наші сучасні умовини, що дозволяють на далекі й нечувані досі подорожі. А також те, що в такому жанрі сподівались притягнути ширші круги жіноцтва, зокрема молоді.

Перший намір оправдав себе. Обізвалось жіноцтво з усіх наших поселень, даючи калейдоскоп вражень від подорожніх починаючи, а на мистецьких виставках кінчаючи. Виявилось, що маємо тонкі, спостережливі пера в різних напрямках та в різних країнах. Українка вміє бачити і сприймати, а те бачене переплювати крізь призму своєї уяви.

Три нагороджені твори обіймали враження з Бразилії (Віра Вовк), Франції - Голляндії (Катерина Штуль) і Арґентини - Параґваю (Тамара Лихолай). Відзначені обговорили Ню Йорк (Ганна Черінь), виставку скульптур Архипенка (Марія Кейван), трансамериканський лет (Мар'яна Мельник), Колорадо (Марія Гарасовька-Дачишин) прибуття до Австралії (Ольга Литвин і до Америки (Галина Лащенко).

Доповідниця обговорила також інші твори Конкурсу. Це були — три подорожі до Европи, дві по Америці, опис Бельгії, переселення до Америки, подорож по Австралії, опис жіночого табору в Австралії, фантастична подорож по українських центрах, враження з Світового Жіночого Конґресу у Ню Йорку. Всі Вони цікаво написані і надруковані в нашій пресі, напевне знайшли б вдячного читача.

Проте друге сподівання Конкурсу, а саме участь молоді у ньому, не оправдалось. Хоч і були поміж учасницями молоді жінки, проте їх уміння спостерігати ще не таке вироблене, щоб могло добре передавати враження. Домінувало жіноцтво середнього віку.

Застановила в Конкурсі ще одна риса. Поміж матеріялом виявився цілий ряд творів, що не підходили під окреслення репортажу чи опису подорожі. Це були — психологічні оповідання, політичний есей, соціологічна студія, спогад, інтерв'ю. Деякі були високо талановиті й безумовно заслуговували на нагороду чи вирізнення. Жюрі було в клопоті й постановило висловити авторкам окреме признання. Та чи не є це показником потреби літературних конкурсів? Потрібно такої плятформи, відповідного клімату та поштовху ззовні.

Оптимістичною ноткою закінчила Марія Струтинська свій огляд. Українська жінка розвивається в нових умовинах, іде з часом і вміє видобути з нього відчуття краси і дії. Це цінна прикмета, що її допоміг ствердити 3-ій Літ. Конкурс СФУЖО.

З черги члени студентського гуртка, що його провадить артистка Ніна Лужницька, прочитали деякі уривки. П-на Оксана Ванчицька відчитала Ганни Черінь „Я заблудилась", п-на Зірка Колінко Марії Кейван „Чи це здеформування?", п. Андрій Масюк — Мар'яни Мельник „Лечу!" — п-на Зеня Сохор — Галини Лащенко „Причалюємо!", п-на Галина Саґат — Л. Лукіяненко „Святі ходять стежками". Мистецьке читання було вмілим доповненням доповіді і дало публіці, що на жаль була нечисленна, повне враження літературної події.

Л. Б.

П. Василь Дроботій з Ню Йорку зложив дар на НТШ в ЗДА

З-поміж численних пожертв, які вплинули на ювілейний дар Наукового Товариства ім. Шевченка з нагоди його 90-річчя, що його НТШ відзначило урочистою конференцією, зустріччю з громадянством та концертом в днях 9—10 березня 1963 р. в Ню Йорку, годиться відмітити щедрий дар старшого пенсіонера п. Василя Дроботія з Ню Йорку. П. Дроботій дістає дуже скромну пенсію та важко хворіє вже довгі роки, але він переслав на Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА суму ста долярів, призначуючи їх на англомовне видання творів Тараса Шевченка.

З приємністю відзначуємо на цьому місці цей патріотичний жест старого пенсіонера, який не пожалів своїх дрібних ощадностей для добра вільної української науки. Прізвища інших ВШ. Жертводавців будуть надруковані в „Свободі" в найближчому випуску „Вістей НТШ".

Загальні Збори Управи СУМА в Гартфорді

Спілка Української Молоді СУМА ім. генерала Тараса Чупринки відбула загальні збори, які відкрив голова Осередку в Гартфорді п. Шагай Петро. Він же і основоположник цього Відділу. Він прочитав лист від Головної Управи СУМА та привіт для цілого Осередку.

Обрано президію при досить численній участі старшого громадянства. Вислухано звітів та критик. Затверджено стару управу в цілості.

Управа є така: голова — Петро Шагай, заст. Осип Гладун, секр. — Василь Грунтовський, орг. реф. — Антін Наконечний, культ.-осв. реф. — Осип Гладун, реф. юнацтва — Тиміш Мельник, спорт. референт — Михайло Ревенко, фінансовий реф. — Михайло Козовик, пресовий інформ. відділ — Іванна Гілевич, Евстахій Гомотюк, О. Кузик. Члени Управи: Іван Застаnський, Ярослав Гуменний. Контрольна Комісія: Павло Камінський, Стефан Мокрицький, Павло Кебало.

На закінчення відспівано „Не пора, не пора".

● **Конґолійський** парлямент прийняв закон про поділ провінції Катанґи на дві провінції: Катанґа й Люлюаляба. Цікаво, що хоч президент Катанґи Мойсе Чомбе натаврував кілька днів тому проєкт щодо поділу тієї провінції, члени його партії в конґолійському парляменті голосували за поділ. На терені нової провінції будуть дві треті копалень міді й кобальту, що знаходились в провінції Катанзі.

Посмертні згадки

ГРИГОРІЙ СТАШКІВ, член Б-ва Сош. Св. Духа, Відд. 295 в Акрон, Огайо, упокоївся у Бозі, дня 1-го квітня 1963 р. на 76-му році життя. Покійний народився в селі Дички, пов. Рогатин, Галичина. Вступив до УНСоюзу 20 грудня 1920 р. і ввесь час був взірцевим його членом, тихої вдачі і жертволюбивим на народні і церковні цілі, ніколи не жалував часу ні труду помогти у відділових справах. Покійний залишив в смутку дружину Анну, синів Володимира, Василя, Івана і Андрія, доньку Анастазію Дудон, 9 внуків і 3 правнуки. Похорон відбувся 4-го квітня 1963 р. з похоронного заведения до нової церкви, про яку бл. п. Григорій дуже дбав., на цвинтар св Духа, при участи Рідні, Членів і численних Знайомих. Вічна Йому Пам'ять.
Василь Пулк, секр.

ІВАН БАБІЙ, довголітній член 61 Відділу УНСоюзу в Вільямстови, Н. Дж. Помер 4-го квітня 1963 р. проживши 83 роки. Походив з села Любша, пов. Рогатин, Зах. Україна. Залишив в смутку дружину Таню, 3 доньки, 2 синів та 7 внуків. Похорон відбувся 8-го квітня ц. р. при участі Родини та Знайомих з укр. кат. церкви св. ап. Петра і Павла на Сісол. Покійного похоронено на парафіяльному цвинтарі на Сісол. В. Й. П.
П. Ґульда, пред.

ІВАН ТАРНАВСЬКИЙ, член 490 Відділу в Ірвінґтон, Н. Дж. помер 6-го квітня 1963 р. Покійний нар. 1886 р. в селі Смиківці, пов. Тернопіль, Зах. Україна. Покійний брав активну участь в українському громадському житті і був старшим братом довгі роки в Українській Пресвітерській Церкві. Полишив у смутку доньку зам. Горман, 2 внуки і 3 правнуки. Похорон відбувся з Укр. Пресв. Церкви в Ірвінґтон, Н. Дж. Покійного поховано на Hollywood Cemetery в Union. В. Й. П.
Олена Чорномаз, секр.

ТАРЗАН, ч. 5041. Зловісні потвори!

Тарзан затримався на березі річки і вивчав дивні сліди ноги, подібні до людської.

Після того він зблизився до початків недалеких джунґлів, але дуже обережно, бо дивний запах доходив до його ніздріа...

Сховане в корчах було джерело того запаху... волосисті зловісні постаті!